

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1495

Vragen van het lid **Van Haga** (Groep Van Haga) aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de antwoorden op vragen over *de herkomst van het SARS-COV-2 virus en het onderdrukken van de «lableak-theorie» door een OMT-lid* (ingezonden 20 januari 2023).

Antwoord van Minister **Kuipers** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 9 februari 2023)

Vraag 1

Waarom bent u van mening dat uw ministerie en/of het kabinet niet op de hoogte hoefde te zijn van de deelname van het OMT-lid Koopmans aan de teleconferentie van 1 februari 2020, gezien het feit dat het hier niet slechts ging om een «wetenschappelijke gedachtewisseling», maar een overleg betrof over de herkomst van een virus dat een wereldwijde gezondheids crisis heeft veroorzaakt, wat vele bestuurlijke gevolgen heeft gehad, en mevrouw Koopmans als OMT-lid bovendien actief betrokken was bij het vormgeven en uitzetten van overheidsbeleid om deze crisis in Nederland te bestrijden?¹

Antwoord 1

Een wetenschappelijke gedachtewisseling over de herkomst van het virus heeft geen bestuurlijke gevolgen.

Vraag 2

Is het niet zo dat personen die direct betrokken zijn bij het maken van kabinetsbeleid de verantwoordelijkheid en de plicht hebben om transparant te zijn met betrekking tot hun informatie en activiteiten die in het verlengde van deze betrokkenheid/publieke taak liggen en deze openbaar te maken? Vindt u niet dat zowel het Parlement als de burgers van Nederland recht hebben op volledige openheid over wat personen op dat gebied weten en ondernemen, zodat zij daarover inspraak en daarop controle hebben en er verantwoording kan worden afgelegd?

¹ Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2022–2023, nr. 1299

Antwoord 2

Leden van het OMT zijn niet direct betrokken bij het maken van kabinetsbeleid. Noch het kabinet, noch het Parlement heeft een rol bij, inspraak in of controle op wetenschappelijk discours en daarover hoeven wetenschappers dus ook geen verantwoording af te leggen aan de politiek.

Vraag 3

Bent u niet van mening dat de democratie ondermijnd wordt wanneer over zulke belangrijke informatie opzettelijk en actief gezwegen wordt door iemand die een dusdanig grote betrokkenheid bij en invloed op het openbaar bestuur en de democratische rechtsstaat heeft? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

Nee. Zie verder het antwoord op vraag 2.

Vraag 4

Waarom is het wat u betreft geen probleem dat de wetenschappelijke/epidemiologische overwegingen van mevrouw Koopmans en de beleidskeuzes die daaruit voortvloeiden onmogelijk objectief en onafhankelijk en puur «evidence-based» kunnen zijn geweest, aangezien zij actief heeft gepoogd een wetenschappelijke theorie/hypothese te ontcrachten en de kop in te drukken, terwijl zij daarvoor nog geen (voldoende) bewijslast/onderbouwing had en zij daar bovendien persoonlijke belangen bij had in verband met haar werkzaamheden met betrekking tot gain-of-function onderzoek? Hoe kunt u haar persoonlijke belangen en invloed op het kabinetsbeleid los zien van haar deelname aan deze «wetenschappelijke gedachtewisseling»? Kunt u een uitgebreide onderbouwing geven?

Antwoord 4

De suggestie die gewekt wordt dat de wetenschappelijke/epidemiologische overwegingen van professor Koopmans niet objectief en onafhankelijk zijn, herken ik niet.

Vraag 5

Hoe onderbouwt u uw stelling dat iemand die zitting neemt in een door de overheid in het leven geroepen orgaan zoals het OMT, wat ten doel heeft advies te geven over het vormgeven en implementeren van nationaal beleid, slechts deelneemt aan «wetenschappelijke discussie» en de wetenschappelijke onafhankelijkheid bij het maken van nationaal beleid daardoor niet in het geding komt, wanneer zij gelijktijdig betrokken is bij topoverleg over hetgeen waarvoor zij zitting neemt in bovengenoemd orgaan en het kabinet daarover adviseert?

Antwoord 5

Deelname aan een wetenschappelijke discussie hoort bij wetenschappelijke onafhankelijkheid.

Vraag 6

Nogmaals de vraag: op welk moment was uw departement en/of het kabinet op de hoogte van de deelname van mevrouw Koopmans aan bovengenoemde teleconferentie en vanaf wanneer wist u dat zij bij dit overleg actief heeft gepleit voor het onderdrukken van de hypothese dat het coronavirus uit een laboratorium zou kunnen zijn ontsnapt? En waarom heeft u daar op dat moment niet direct de Kamer over geïnformeerd?

Antwoord 6

Het departement was niet op de hoogte van deze teleconferentie. Het ministerie heeft ook geen rol bij een wetenschappelijke gedachtewisseling.

Vraag 7

Denkt u niet dat het voor het kabinet en alle andere partijen die betrokken waren bij het op nationaal niveau bestrijden van de coronacrisis van belang was geweest om direct op de hoogte te zijn van de informatie die mevrouw Koopmans had en haar deelname aan de teleconferentie, teneinde de bestuurlijke gedachte- en besluitvorming op basis van volledigheid van informatie te kunnen doen? Is het niet waarschijnlijk dat met deze informatie

wellicht andere overwegingen en keuzes zouden gemaakt en/of de publieke opinie en het draagvlak voor het beleid anders zouden zijn geweest?

Antwoord 7

Nee.

Vraag 8

Zijn er, voordat het OMT operationeel werd voor de bestrijding van de coronacrisis, afspraken gemaakt met de leden over welke informatie en activiteiten zij binnen het OMT en het kabinet moesten delen? Staan deze afspraken en/of voorwaarden op schrift en zo ja, kan de Kamer deze stukken inzien? Zo nee, waarom zijn hierover geen afspraken gemaakt en/of richtlijnen opgesteld?

Antwoord 8

Om transparant te zijn en belangenverstremgeling te voorkomen, vult elk lid voor een OMT een belangenverklaring in.

Vraag 9

Nogmaals de vraag: op welke manier vindt u het geoorloofd dat mevrouw Koopmans, met het oog op haar «dubbelrol» als wetenschapper en nationaal beleidsmaker, op een dusdanige manier heeft gepoogd het wetenschappelijke en publieke debat te beïnvloeden, zonder sluitende wetenschappelijke onderbouwing en data en zonder hierover openheid van zaken te geven?

Antwoord 9

Professor Koopmans is geen beleidsmaker.

Vraag 10

Nogmaals de vraag: waarom volgt u op dit moment over deze kwestie de mondiale wetenschappelijke lijn opeens niet meer en wordt er door het kabinet in Nederland niet openlijk gesproken over de toch wel steeds aannemelijker wordende mogelijkheid dat de oorzaak van de coronapandemie weleens een «lableak» zou kunnen zijn geweest, terwijl dat in andere landen door overheden en door de wetenschap inmiddels wel wordt onderkend en daar transparant over wordt gecommuniceerd?

Antwoord 10

Iedereen mag in Nederland speculeren zo veel hij of zij wil over de herkomst van het SARS-COV-2 virus. Wetenschappers onder leiding van de WHO doen onderzoek naar de herkomst van het virus. Ik wacht de onderzoeksresultaten met belangstelling af.